

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

35 de Præfecto vrbi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

qui alterius considerationis sunt, quam Tribuni plebis. Sunt Tribuni Celerum, Tribuni militum. Et omnes qui iura dicebant inclinante Imperio, Tribuni per abusum dicebantur: vt & Prætoriani milites Romæ, suum Tribunalia habuerunt. Fuerunt Tribuni de curionum in municipiis Romanis: armaturarum, cubi- culi Augustalis, stabuli, apud Spartianum, Herodianum, Capitolinum, Lampridium. Quorum tamē stante Imperio in statu pri- sco non meminerunt Lilius, Appianus, Tacitus, Casar, Patercul- us, vt docet Wolfgangus Lazius, lib. 2. *commenta. de Republ. c. 10.* Neque de Tribuno voluptatum, qui moderaretur spectacula, de quo scribit Cassiodorus, libro septimo Variar. ¶ Et hæc pos- sent parum in historia versato offendere tenebras: quas vt vno verbo discutiam, dico nos loqui de Tribuno plebis, non populi, nec de aliis qui habent aliam notæ particularem distinctionem. Plebis autem Tribuni erant illi, quibus plebs commissa nomi- nationem erat, eiusque defensio, contra Patrum, Consulium, Patri- torum, & aliorum Magistratus, iniurias & oppressiones. Initium Tribunorum fuit ex eadem causa. Cum enim transfactum fuisset bellum Volscorum, Equorum, & Sabinorum, & Plebs a Patribus peteret remissionem debitorum, & nexuum contractuum, vt sæpe polliciti erant Patres, neque obdnuisset, putaretque se illud, secessione fecit in montem sacrum, urbem solam relinquens, anno decimo septimo post fugam Tarquiniorum, neque prius cum Patribus compositum est negotium, quam illi permissa est electio potestatis & Magistratus plebei.

¶ Et proinde tunc Tribunos Plebs comitiis curiatis creauit, L. Iunium Brutum, & C. Sicinium Bellutum, quos antea duces habuerat: & cum iis C. & P. Licinius, & Sp. Icilius Rugam, hos quinque primum creatos numerat Diodorus Siculus, in 6. de ho- rum origine & potestate etiam in l. 2. §. *hisdem temporibus de origi- ne. Fenestell. lib. de Magistrat. cap. 10. Lin. in 2. D. Augustin. lib. 2. de ciuit. Dei, ca. 18.* Scio tamen hic & Ciceronem in Bruto, Liliuum & alios controuertere de causa secessionis, & de numero Tribunorum plebis primo creatorum. Scio & Fenestellam tandem dixisse, decem Tribunis in Plebem fuisse iurisdictionem. Sed pugnas conuideo quæ parum ad iuris ciuiliis interpretationem con- ducunt. ¶ Ceterum quia Plebeius iste Magistratus erat, §. *hisdem temporibus l. 2. de orig. iur. §. plebiscitum, de iur. ap. Iustinia.* qui magis sibi fauere videbatur a Plebe comitiis curiatis creaba- tur, secundum formulam comitorum cōlaetam, qua primi creati potestatem Tribunitiam acceperant, ad quartum Iduum De- cembrium: sic enim postea formula illa eodem tempore in euan- di Magistratum illam, seruata, vt ait Dionysius Halicarnassæus, in 6. ¶ Lexque tum primum de potestate sacrosancta lata est, cuius verba refert hæc fuisse, *Tribunum inuictum nemo ut unum e*

uulgo, quicquam facere cogito: nec verberato, nec alium verberare iubeto. Si quis contra fecerit, sacer esto: & bona eius Cereri dicata sumo: & qui eum occiderit, purus a cæde esto. Quæ lege omnes ciues ada- xi fuerant iurate per sacra omnia, se viatos in sempiternum, & ipsos & posteros, additæque imprecatio: ita vt eius confirmato- res supercos ac inferos haberent propitios: transgressores vero, iratos utrosque, vt obligati grauissimo scelere.

¶ Huius t̄ auctoritatis Tribunitiæ dati sunt adiouæ iudicandi causa, ædiles, vt idem ait. Ipsi Tribuni pleb. non iudicabant, neq; inius vocabant, sed intercessionem & prehensionem habebant, & propria auctoritate in vincula duci iubebant. Sed querentibus nobis, inquit Aulus Gellius, lib. 13. cap. 12. *quam ob causam Tribuni, qui haberent summam coercendi potestatem, ius vocandi non ha- berent: illud occurrit. Quod Tribuni pleb. antiquitus creati videntur, non iurisdictione, nec causis querelisque de absentibus noſcendis, sed intercessionibus faciendis quibus presentes fuissent, vt iniuria qua coram foret, arceretur. Ac propterea ius ad se vocandi ademptum, quoniam ut vim fieri viderent, assiduitate eorum, & presentia oculis o- pus erat.* Lilius scribit, in 5. Camillum sceleris Plebem arguisse, quæ iam in suos versa, non intelligeret se prauo iudicio de Tribu- nis intercessionem sustulisse: quod intercessione sublata, tribu- nitiam potestatem euertissent. Et alibi, *idem in 3.* Tribunitium auxilium, & pronocationem duas arces libertatis tuendæ vocat. Appellabantur enim Tribuni contra vim Magistratum.

¶ Estque t̄ potestas adiecta Consulatu, fræni iustar, quod a li- bera voluntate nocendi plebi eos renocaret. Sicque lex duode- cim tabularum, de illis cauet, *Cice. 3. de legib. Plebes quos contra se auxilii ergo decem creasti, Tribuni eius sunt. Quodque ii prohibes- sint, quodq; plebem rogassint, ratum esto.* Rogabat vero plebem tã- quam proprius Magistratus, Tribunus pleb. pro plebiscito fan-

ciendo: quod quidem prius tantum inter Plebeios legis vim ha- bebat, donec & centuriatis comitiis sancitum, vt & alios ex popu- lo Patritios quoque teneret. Quæ tamen Hortensius eam legem tu- lit, l. 2. §. *deinde cum esset, de orig. iur. §. plebiscitum, de iur. nat. gen. & cin. Lilius, lib. 3. Gell. lib. 10. c. 10.* Creuit ea ad summam vique dignitatem potestas, vt quamuis etiam Senatus Tribunitibus ingredi non liceret, tamen ante valuas eius positus subsellius de- creta Patrum attentissima cura examinaabant, vt si qua ex his im- pro basset, rata esse non fineret. Et ideo veteribus Senatibus con- sultis T. litera subscribi solebat, qua significaretur, Tribunos quoq; censuisse, *Val. Max. lib. 2. c. 1.* Et in hoc immutata est & Se- natus & legis Romulæ auctoritas, qua olim quicquid iustum fuisset curiis pluribus & comitiis de legibus decernendis, in ad- natum referebatur. Qui mos mutatus postea, vt ait Dion. vi. *Hal- lic. in 2.* Non enim senatus Plebiscita, sed Plebs Senatus comitiis suo assensu comprobabat.

¶ Miræ inconstantia populi, cui fere omnibus momentis qua placuerit displicent, & contra. Voluit Reges, Romanus: post hos, Consules: subinde, Decemuitos: inde Consules, post Tribu- nos militum, deinde Tribunos plebis, eosque annuos, in modo Di- ctatores semestres, modo Imperatores decennales, postea per- petuos. ¶ Et t̄ potestatem hanc Tribunitiam etiam libi grauem, aliquoties sensit, vel maxime ex eo, quod vno ex pluribus Tribu- nis prohibente, nihil alii etiam cum plures essent, efficere pos- sent, *Plutar. in vita Graccho.* Quinimo nec huic sellam curulem ad ius dicendum, neque lectores habere permittit non purpuram ferre, sicut ceteris Magistratibus. Siquidem & finis & rationes, propter quas potestas Tribunis data est, repugnabant. Nam Tri- bunatus potius Magistratu & Imperio oppositus fuit, quam vt esset ipse Imperium, vel Magistratus, & vt popularem gens sta- tum, non esset aspectu grauis, non aditu difficilis: sed facilis multi- tudini commodus ac tractabilis, vnde, vt ait Plutarchus in Pro- blema. nec domus Tribunitiæ ianuam claudi mos erat, sed no- ctu & interdium patere semper, tanquam portus quidam ac profu- gium quibus opitulandum esset, vltus Tribuni communis, sicut in ara, honore sacrosanctus. Neque quia quoddianum Tribu- nitium erat auxilium licebat Tribuno pleb. vltum diem integrum Roma abesse, *Gell. lib. 3. c. 2.*

¶ Tribunorum t̄ potestas translata tandem in Principes, qui 10 & susceperant curam defendendæ plebis, *Corn. Tacit. lib. 4. de Au- gusto Casar. loquens, vt docuimus supra, de Imperatorum agentes potestate.* Successerunt & in locum Tribunorum, qui Plebem ab iniuriis Prouincialium Magistratum defenderent in ciuita- tibus, defensores ciuitatis, in l. 3. 4. 5. 6. 7. *de defenf. ciuit. C. quin- quennalis potestatis, de quibus & alibi dictum est.*

De Præfecto vrbi. Cap. 35.

Lib. 1. Tit. 12. Lib. 1. C. tit. 28.

- 1 Præfectus vrbi quis, & quando perpetuus, & de quo indicaret. Et num 2.
- 3 Præfectus vrbi Roma qua habebat sub sua dispositione & iuris- dictione.
- 4 Gubernator vrbi Roma quis.
- 5 Iustitarius magnus.
- 6 Præuost de Paris, & eius iurisdictione.
- 7 Politici Magistratus quam habent iurisdictionem.
- 8 Vicarius vrbi quando, & cuius potestatis olim. Vicarius vrbi Roma quis nunc. nu. 9.
- 10 Nocturni Magistratus. & nu. 11. & 12.

Magistratus t̄ vrbi, Præfectus vrbi dicebatur. Sed hic ab initio fuit extraordinarius, postea vero Imperatorum arbi- trio coepit fieri perpetuus. Præfectus vrbi erat primum is, qui ius Romæ dicebat cum omni imperio Latinarum Feriarum tempo- re, vide *Gellium, lib. 14. c. fin.* Erant enim soliti proficisci ex vrbe omaes vrbanis Magistratus in Albanum montem quotannis ad sacra foui per triduum vel quadriduum faciendâ pro Latino populo, quibus induciarum olim inter Romanum Latinumque po- pulum factarum memoria renouabatur. Et his conceptiuis Ro- manarum Latinarumque feriarum diebus, ex Albano monte La- tino populo carnem petere ex sacris ius cum Romano fuit, vt ait Varro, 5. *de ling. Lat. idem Pompon. l. 2. §. deinde Cornelius Syl- la, de orig. iur. P.* Adeo autem Magistratus tunc ex vrbe profi- ciscebantur, vt nec Tribunos quidem plebis, cui alioquin nul- lum diem Roma abesse licebat, *Gell. lib. 3. cap. 2.* Romæ maneret. Quam

Quomobrem ne tum vrbs sine aliquo Magistratu esset, vt pete-
 titas ius dei posset. Praefectus vrbs tunc introductus est. Non
 secus quam Praetor Vrbanus creatus primum fuit. Consulibus
 vrbe abeuntibus, *Fenest. lib. de Magistrat. cap. 19.* A tequam tamē
 Latinarum feriarum causa Praefectus vrbs creatus fuisset, inue-
 niunt apud Romanos, regum tempore creatum fuisse vrbaniū
 hanc praefectum, & primam a Romulo, dehinc, vt arbitror, ab al-
 liis. Verba autem Dionysii Halicarnassae illud indicant, & de qui-
 bus creatus fuerit, *Dion. Halic. lib. 2.* Ceterum Romulus postquam
 hac dispositus, eosdem decreuit Senatū legere, vt essent quibuscum
 administraret Rempublicam. centumque viros secreuit ex ordine patri-
 tivo, ratione hac. Ex omnibus unum praecipuum ipse declarauit, cui re-
 rum vrbaniarum regimen committeret, quous ipse foras duceret ex
 erentium. In quo videtur lapsus Fencitella, vel ipse Dionysius Ha-
 licarnassaeus, cui contraria obicit his verbis Fencitella, *de Magist.*
cap. 19. De Praefecto vrbs, nisi quam antea quicquam reperitur, quam
 de Sp. Lucretii patris Lucretia praefectura: non tamen alios reges praer-
 Tarquinium Superbum praefectus vrbi creare potuisse negauerim.
 Quos se se vocat, cum Regibus proficiscer opus fore, penes praefectum
 vrbs summa rerum velin quibat. Vt colligitur ex illis tamen
 verbis, & Dionysii Halicarnassae, certissimē praefecto vrbs fuisse
 aliquando vicarios Principis & Regis, cui a praefectura regia, ab-
 sente Rege. Quare exactis Regibus potestate Principis translata
 in Consulibus, eius Praefecti loco, abeuntibus Consulibus consti-
 tum arbitror Praetorem vrbaniū maximum, vt vicarium, qui in
 vrbe ius pro Consulibus diceret. Et cum feriarum Latinarum
 tempore hunc quoque Praetorem & alios Magistratus abire cō-
 ueniret, Praefectum vrbi temporalem reuixisse, & ad ius di-
 cendi causa, imo imperandi in vrbe relicta, vt etiam exemplo
 Consulium & Praetorum, illo tempore, si opus fuisset, posset Sena-
 tum habere, *Gell. lib. 14. c. fin.*

¶ Translata ¶ vero potestate Magistratuum creatorum in
 Principem, Praefectura vrbs cum Praetura quoque introducta
 est, eaque annua, vt reliqui erant Magistratus. Suetonius Tran-
 quillus autem de Octauio Augusto ait, cum Praefectura Magi-
 stratum etiam extra necessitate feriarum induxisset, & praesen-
 tibus aliis Magistratibus in vrbe, *Sueton. Tranq. in Octauio, ca. 37.*
 Duo etiam illustres Praefecti vrbs in notitia vrbisque imperii pon-
 nitur. ¶ Vnus ¶ Praefectus vrbs Constantinianae: alius Prae-
 fectus vrbs Romae, sub cuius dispensatio erant administrationes
 & officia: Praefectus videlicet annonae, & Praefectus Vigiliam,
 Comes forarum, Comes riparum & aluui Tiberis, & cloacarū,
 Comes portus, Magister census, Rationalis vinarum, Tribunus
 fori suarii, Consularis aequarum, Curator operum maximorum,
 Curator operum publicorum, Curator itaerarum, Curator horre-
 orum, Galbanorum, Centenarius portus, Tribunus rerum in-
 tentium. Officium vero, Princeps, Cornicularius, adiutor, Com-
 mentariensis, ab actis, primifcrinus, seu numerarius, tubadinae,
 cura epistoliarum, regendarius, exceptores, adiutores censuales,
 non enclericos, singulati. Vlpianus, *l. 1. de offic. praef. vrbs. P. & Fenestella, d. cap. 19.* referunt Seueri Imperatoris & Fabium Cylionem
 epistolam, qua narratur vrbe in fide Praefecti commissa, &
 iurisdictionem eius limitatam, vt quicquid iura vrbe admi-
 teretur, esset notiois Praefecti: & si quid extra, intra centesimum
 lapidem non vltra commissum fuisset. Et in summa, intra eam iurisdictionem
 posset de adulterio serui cognoscere: de interdictis
 quod viant clam, vnde de vi adiuuatore tutorum & curato-
 rum qui male veritati fuissent, de querela seruorum aduersus do-
 minus patronorum contra libertos. Ad curam etiam Praefecturae
 huius dictam est pertinere curam carnis, vt iuxta pretio vendatur,
 forum suarium, & ceterorum pecorum & armorum, quietem
 popularium, disciplinam spectaculorum, *d. l. 1. §. cura carnis, & §. quies quoque, de offic. praef. vrbs. P.* Valentinianus & Valens,
 curam a notia Praefecto vrbi concesserunt, *l. 1. eo. C. Et Valentinianus, Theod. ius & Arcadius eiusdem Praefecti Constantiopo-
 lianae vrbs moderamini corporatorum omnia genera, vniuersos ciues, & populares, l. 4. C. de off. praef. vrbs.* Valentin. Valens
 & Gratian. praefecturam hanc omnibus praefecti dignitatibus, &
 potestatibus voluerunt, sine detrimento tamen & iniuria alieni
 honoris, *l. 3. C. eo. P.* vbi de argentiis notioem quoque ha-
 bere tradit, *l. 2. cod. P.* cum & epistola Seueri eorum officium
 curare debere dicit, *d. l. 1. §. hoc quoque officium, cod. P.* vt numu-
 lati probese gerant circa negotium suum, & temperent ab iis
 quae sunt prohibita. Sed & extra centesimum vrbs lapidem iudi-
 ces eos dare posse, respondit Vlpianus, *l. fin. cod. P.* Theodericus

Praefecto vrbi potestatem dedit cognoscendi de iniuriis factis
 Senatoribus, *Cassiod. lib. 1. Variar. epist. 31. ad Romanum populum,*
 oportereque eum dixit esse pacis custodem: & in hac parte di-
 gnitatem, praerogoniam Praefectum vrbs esse, populum quietum,
 idem epist. 32. *Agapeto Praefecto vrbs. lib. 1. Variar.* Ita hoc munus
 cōtinendi & pauendi seditiosos, quod pertinebat ad Praetorem
 vrbaniū, communicauit Praefecto vrbi, *apud Cassiod. lib. 1. epist.*
 43. Tempore etiam huius Theoderici, Praefectura vrbica fuisse
 honorem perpetuum constat ex eius epistola apud Cass. lib. 1. Va-
 ria. epist. 42. Artemidoros scripta. Et idem Cassiodorus in formula
 Praefecturae vrbicae tradit eius esse muneris & honoris de Sena-
 toribus iudicare, considerare supra Consulares viros, iudicare
 quoque non tantum intra vrbem, sed etiam vt dictum est, intra
 centesimum lapidem, & ex designatis ex lege prouinciis per ap-
 pellationē cognoscere, idem lib. 6. *Variar. c. 4.* Emanuel Comnenus
 Imperator Orientis addit, vt si executores testamentis dati,
 quibus pauperes instituti heredes sunt, negligentes sint, detur al-
 lius procurator ab Imperatore Constantinopolitano, quod si is
 absens fuerit Praefecto vrbs, vna cum sanctissimo ecclesiae econo-
 mo, ea procuraretur dispensatio, *lib. 1. iuris Orien. constit. Ema. Comneni. 1. et de honoribus rōm d'ignitāt. de executoribus testamen-
 torum.*

¶ Hodie ¶ Romae est Marescallus vrbs, curia, sabellorum seu
 gubernator vrbs, cui camera apostolica delegauit alterum Ec-
 clesiae gladium, scilicet temporalem. Et hic habet territorium
 duntaxat vrbe, & infra 40. ab vrbe lapidem. Attributa & ei no-
 tiones personarum certarum, quas Sum. Pontifex sibi reseruauit,
 nempe familiarium Cardinalium suorum, exemtorum: Ro-
 manam Curiam sequentium, nempe oratorum, Principum & ci-
 uitarum, officialium Romanae Curiae, insignium mercatorum, &
 reliquarum personarum Romae Curiam sequentium. Perit gla-
 dio si opus sit, iudicat de causis contumeliarum, induciarum, se-
 curitatum seu fidei publicae ruptae, paceque violata, de cōtrouer-
 siis patronorum & clericum seu vassallorum, & Baronum: de mer-
 cede petita summarie & de plano, praesidet paci, manum arma-
 tam ceteris officialibus communicat, vt habetur in bulla Sixti
 III. & Iulii II. ea de re. Et apud Octavianum Westrium, lib. 2. In-
 troductionis in Romanae aulae actionem ca. 5. vbi & huic Gubernatori
 tradit esse duos vicarios, vnum in publicis, alium in priuatis
 negotiis expediendis. Iohannes Gnetus, vbi de Magistratibus Nea-
 politanis loquitur, magnum Iulitiarum Praefecto vrbi equipa-
 rat, *Bologne in vrbe. de off. praef. vrbs. nu. 17.*

¶ Purpuratus ¶ vero negat, vel extare eius officii similitudinē,
Purpuratus in l. num. 96. de offic. praef. vrbs. cui consentit. Neque
 enim Decuriones vel alii Magistratus municipales, de quibus ali-
 bi diximus, hanc habent potestatem, qualem diximus habuisse an-
 te, Praefectus vrbs. Nec etiam vicarii Principis, legati in prouin-
 cias vel ciuitates, eius generis gerunt Magistratum, non Viguerii,
 non ipse qui praepositus Partitorum dicitur, seu *Prestot de Paris.*
 ¶ Nam ¶ illius auctoritas proximior est Seneschallorum potesta-
 ti & cognoscit de causis quidem ciuilibus & criminalibus, vnde
 ei duo vicarii sunt ciuiliū & criminalium notioem, habetque
 delegatos, quos vocat auditores castelleti, *auditeurs du chastelet,*
 qui de minoribus & leuioribus causis iudicant: vt de mercedibus fa-
 mulorum & mercenariorum, & agriculturalium vique ad quadra-
 ginta solidos summarie & de plano, & de aliis personalibus actio-
 nibus, quae non excedant pro sorte & expensis viginti libras Pa-
 risienses: non autem de realibus, & hereditariis petitionibus. Ex-
 stant ¶ de his constitutiones. Non eundem tamen inficias, Tho-
 losae Capitolinos, & alibi Decuriones seu Escheuinos, vel praepo-
 sitos centuriam, pallicosque Magistratus, & Castellanos, seu vi-
 carios, habere aliquam partem notiois Praefectorum vrbs: tam-
 en non similem, & alicubi multo inferiorem secundum quod
 vel Principi placuit, vel consuetum est.

¶ Sic ¶ & a Praefecto vrbs, iā tempore Theoderici, vicarii vrbs
 alia potestas esse coepit cū praedictis habes aliquam communē
 portionem, propriam tamen iurisdictionem datam a principe,
 in qua litigantes apud illum, sub Praetoriana aduocatione coi-
 fligebant, ique vice sacra sententiam dicebat, vita ei committeba-
 tur hominum: eumque voluerunt Principes sine chlamyde non
 saluari, scilicet vt sub veste militari semper visus, nunquam cre-
 deretur esse priuatus. Hicque ad similitudinem summorum Magi-
 stratum carpento vtebatur, intra quadagesimum vrbs lapi-
 dem iura custodiebat, Praeeste ludos edebat, dignitatem sena-
 toriam habebat, vt omnia perteribit Cassiodorus in formula vi-

9 cariatu vrbis Romæ, lib. 6. cap. 15. ¶ Sed neque dicere possumus in vrbe Roma, vel vbi S. Romanus Pontifex existit, vicarium vrbis esse præfectum vrbis. Nam tunc vicarius vrbis accipitur pro iudice ecclesiasticarum personarum seu clericorum, tam in vrbe, quam in diocesi sua ordinaria in iurisdictione, præter ex-
 10 ¶ Sed ¶ & inter vrbano præfectos, vel inter præfecto vrbis subditos, legimus fuisse Magistratus vespertinos, quinque uocatis & ultra Tiberim constitutos, qui possent nocturno tempore, quo apparere Magistratus inconueniens iudicabatur, vices Magistratum obire, l. 2. §. eodem tempore, vers. Et quia Magistratus, de orig. iur. Quorum postea muneri ædiles successerant, d. l. 2. §. deinde Cornelius, vers. Nam præfectus. Fuerant & rursam in vrbe Triumviri incendiurum nocturni, qui excubias agerent noctu, ne incendia fierent, l. 1. de off. præf. Vigil. lib. 1. P. tit. 15. ¶ Et cum præfecto annonæ, & præfecto vigiliæ in vrbe constitutus, non quidem ut Magistratum gererent, sed ut vilitati vrbicæ consulere-
 11 ¶ ne incendia fierent, l. 1. de off. præf. Vigil. lib. 1. P. tit. 15. ¶ Et cum præfecto annonæ, & præfecto vigiliæ in vrbe constitutus, non quidem ut Magistratum gererent, sed ut vilitati vrbicæ consulere-
 12 ¶ cludis. ¶ Nocturnis ¶ etiam operis inferuit dicitur apud eundem Cassiodorum, idem eodem l. 7. c. 15. Comes Romanus, dum enim de comitibus Romanæ formulæ agit, tradit, comitem eum & eius comitibus milites in vigilare debere nocte, ne statim dimouerentur locis suis, vel sepulcrorum monumenta furto auferrentur, & debere insidiantes priuatorum fortunis & mœnibus punire, rei veritate discussa.

De aliis Magistratibus quibusdam per Satyram.
 CAP. 36.

- 1 Facialium collegia, & potestas.
- 2 Prouosts des Marechaux qui, & munus, nu. 3.
- 4 Lieutenants criminels, & eorum notio.
- 5 Quæstores seu inquisitores curiarum.
- 6 Inquisitores criminum a quibus & qua puritate fieri debeant, & num. 7.
- 8 Duumviri, & Triumviri capitales.
- 9 Magistratus circa curiam & ornatum mulierum.
- 10 Magistratus Gallie qui essent antiquissimi.
- 11 Iudices antici.
- 12 Comes rerum priuararum, & eius iurisdictione.
- 13 Prouost de l'hostel, quis in aula principis.
- 14 Confessoris regii potestas.
- 15 Ecclesiastica iurisdictionis gradus & species, remissive.
- 16 Archi-Magistratus Græcorum, qui, & eorum potestas.
- 17 Collegiorum & corporum, ut & artificum proprii iudices.
- 18 Conservatores scholasticorum privilegiorum.

Longum ¶ ad modum esse, si species omnium Magistratum Romanorum, & aliarum gentium vellem ad amissum persequi, & fere etiam superfluum. quando, vt noties dixi, Magistratum & Iudicum definitio, iurisdictione & numerus ex arbitrio principum pendeant. Per Satyram & veluti indicando adhuc

præter superiores quosdam præferam. Romæ itaque erat collegium Facialium, quos Græci dicebant *επιπρωτες*, si scelerati erant ex præstantissimis familiis fungebanturque per omnem vitam eo sacerdotio, sacrum Magistratum hos gerere dixerunt: cuius fertur auctor Numa. Cum enim videret inuoluntate bellum cum Fidenatibus, nisi res ex agris Romanorum raptas mallet sine bello reddere, Facialium hæc officia induxit, quæ darent operam ne Romani vili fœderata ciuitati iniustum bellum inferrent. Quod si qua prior propter fœderis condiciones aliquid commisisset, legatos agerent, & ver bis primo suum ius repeterent: Quod si dedignaretur facere postulata, tum vero bellum indicerent. Item, si qui illam contra fœdus conquererent iniuriam, causam eorum cognoscerent, & comperito crimine fontes comprehensos læsis darent. Iudicarent item de legatorum iniuriis, & darent operam, vt seruarentur condiciones fœderum, pacem conficerent: si quid Imperatores contra iuramentum peccauissent, cognoscerent, atque expiarent, & alia exsequerentur, quæ præscribit Dion. Halic. in 2. ¶ Erat, ¶ inquit, latrunculator, qui de latronibus vias obfidentibus potissimum cognoscebat, & de aliis criminibus, non de ciuilibus, caussis, l. §. de iud. P. Romæ nunc vna ex vicariis Senatoris iudicis Capitolini, latrunculator est, O. Man. West. lib. 2. Intrad. in an. Rom. actio. ca. 15. Sunt in Gallia Iudices criminales & Subpræfecti palatii & rogati, qui criminibus expungendis, in quærendis, & puniendis vacant, & paludati dicuntur Prouosts Marechaux, de quibus diximus alibi, lib. huius Syntrigm. ca. dum de Magistratu dignitate locuti sumus, a quibus præfecti sunt alii prouincias dicti, olim Prouosts prouinciarum: nunc mutato tantum nomine Vicefenschaux. Vbi alibi. Prouosts prouinciarum. Quæ certe vices Senarchorum in suo munere agunt, & ideo recte Subpræfecti etiam Senarchorum dicuntur. Et meretur hoc officium nobilium hominum ministerium, qui neque odio, nec amicitia, nec auaritia ducuntur, qui vobis sibi eligant comites: accedere enim potest & vitiâ non fiat, ipsoferre præpositos persequendis & expellendis prædonibus & latronibus constitutus, in prædones & latrones conuerti, & vias obfident, idque eo facilius quoniam necandi & suspendendi potestatem habent. Vnde constitutio regia sancti Henrici hæc malo prospectum est, ne quem prius morte afficiant comprehensum, quam consilio proximorum sedis iudicis rogati criminibus & reum, & crimen commanuerint, conf. Henri. II. mens. Nouemb. ann. 1154. art. 18. & 21.

¶ Loco ¶ thorum fuerunt aliquando Subpræfecti Senarchi palatii dicti, Lieutenants du Seneschal de robe courre, qui intererat iudicibus quæstionum criminalium, in sedibus seu curiis Senarcharum, vide conf. Henri. II. mensis Martii, de la creation du Lieutenant de robe courre. anni 1154. & in conf. an. 1154. Nouemb. eius illorum, potestas, ponitur. Horum præpositum Marechallorum munus est, & prouocatas perambulare & iustrare, curare vt itinerata sint a latronibus & erroribus, inquirere in eos, comperptos prehendere, & num sint fæz iurisdictionis ex utere. Longum esset omnia istius muneris recensere, & frustra fieret, cum extent de horum iurisdictione & formula iudicandi, constitutiones regie Francisci I. anni 1536. Henrici II. anni 1549. & 8. Nouemb. 1554. Carol. 9. in conf. an. 1566. art. 41. & 42. & conf. Carol. 9. an. 1563. de l'establissement de Vicefenschaux. Molinensium ann. 1566. art. 41. 42. Aurelianen. arti. 7. 1. & conf. 1561. ¶ Togatis ¶ vero Subpræfectis latrunculatoribus, iurisdictionem esse notant vel pragmatici, de criminibus omnibus cum consilio suæ sedis cognoscere. ¶ Etant ¶ cum his olim, & alibi nunc Quæstores criminales, item & ciuiles, qui inquisitiones facerent, læ hoc munus & onerosum populo & superfluum vltim est, cum & propriū sit iudicis ipsius criminum, inquirere, e. in quæstionis, de accus. l. congruit de off. præf. P. postea cognoscere & iudicare. Exitat creatio Subpræfectorum criminum in iud. b. Senarcharum & præficialium curiarum, Henrici II. mensis Maii, an. 1552. ¶ Ceteri ¶ & adhuc remanet aliud officium iudicandi in pils Ludis, 6 de his qui a fide aberrant, cuius Iudices non alio nomine, quâ inquisitoribus hæreticæ prauitatis, dicuntur, & ipsa notio, in quæstione, e. in fidei fauorem, §. ca. statum, §. ca. ut officium, 10. ca. inquisitor, 16. ca. ut inquisitor, 18. de hæret. in 6. cum sim. ¶ Quamuis ¶ non diffitear, aliquando generales inquisitiones committi aliis quam iudicibus posse, vt inquirant & referant crimina iudicibus, tum in foro spirituali, ca. qualiter & quando, in 1. 17. de accusat. tem temporali, in quo aliquando erant curiosi, delatores, & iusticiarius rei causa, vt abunde dæcimus, lib. 2. cap. 4. istius Syntrigmatis. Tutius tamen arbitror, propter concussions & remeta-